

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU UAB LIETUVOS PARODŲ IR KONGRESŲ CENTRO „LITEXPO“ DARBO POKALBIO METU TYRIMO

2021 m. liepos 9 d. Nr. (21)SN-88)SP-27
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2021 m. gegužės 5 d. buvo gautas pareiškėjos L. S. (toliau – Pareiškėja) 2021 m. gegužės 4 d. skundas dėl galimai diskriminuojančių klausimų darbo pokalbio metu.

Skunde rašoma, kad Pareiškėja kandidatavo į gidės pareigas pusę metų trunkančioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2020“. Praėjusi pirmą atrankos etapą, Pareiškėja buvo pakviesta pokalbiui į Vilnių. Pareiškėja nurodo, kad pokalbis vyko 2021 m. balandžio 28 d., dalyvaujant 6–7 komisijos nariams. Pokalbio su Pareiškėja pabaigoje vienas komisijos narys uždavė klausimą, kuris, pasak Pareiškėjos, skambėjo maždaug taip: „O ką darysite su *(duomenys neskelbtini)*“?. Pareiškėja nurodė, kad *(duomenys neskelbtini)* yra jos mažametis sūnus, apie kurį Pareiškėja nebuvo užsiminusi nei siųsdama dokumentus, nei pokalbyje telefonu. Klausimo tęsinys buvo toks (Pareiškėja cituoja iš atminties): „Pusmetis yra netrumpas laikas, o tokio amžiaus vaikui labai reikalinga mamos ranka, ypač pirmoje klasėje. Ar ne per didelė jūsų asmeninės ambicijos kaina?“ Pareiškėja nurodė, kad šie žodžiai ją įžeidė ir pažemino, o vėliau ji gavo neigiamą atsakymą dėl tolesnio dalyvavimo atrankoje. Pareiškėja mano, kad jos nepasirinko todėl, kad yra mažamečio vaiko motina.

Pareiškėja Tarnybos prašo pagal galimybes užtikrinti, kad tokias atrankas, kuriose atrenkami žmonės užsienyje reprezentuoti Lietuvą kaip pažangią valstybę, vykdytų pažangi ir nediskriminacinių nuostatų komisija.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2021 m. gegužės 14 d. raštu Nr. (20)SN-88)S-250 kreipėsi į UAB Lietuvos parodų ir kongresų centrą „Litexpo“ (toliau – Bendrovė) ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Pareiškėja kandidatavo į gidės pareigas pusę metų trunkančioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2020“; ar Pareiškėja nebuvo atrinkta į gidės pareigas; jei taip – dėl kokių priežasčių; ar Pareiškėjos atrankos metu buvo teirautasi apie jos šeimines padėties (vaikus); jei taip – dėl kokių priežasčių; buvo paprašyta

nurodyti klausimą, susijusį su Pareiškėjos šeimine padėtimi, uždavusio asmens vardą ir pavardę; kas sudarė atrankos komisiją; buvo paprašyta pateikti komisijos narių, vykdžiusių Pareiškėjos atranką į siūlomas pareigas, sąrašą ir šių komisijos narių kontaktinius duomenis (el. pašto adresus); ar 2021 m. balandžio 28 d. atrankos metu vykęs pokalbis su atrankos komisija buvo įrašytas; jei taip – paprašyta pateikti pokalbio įrašą.

Taip pat paprašyta pateikti kitą su tyrimu susijusią informaciją.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2021 m. birželio 16 d. raštu Nr. (20)SN-88)S-317 kreipėsi į atrankos komisijos narį I.V. ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar I. V. pateikė Pareiškėjai klausimą dėl jos šeiminių padėties (vaikų); jei taip – dėl kokių priežasčių; pasak Pareiškėjos, ji nebuvo Komisijai pateikusi informacijos apie savo šeiminę padėtį, taigi iš kokio šaltinio ir koku teisiniu pagrindu I. V. gavo informaciją apie Pareiškėjos asmeninį gyvenimą; kokią įtaką Pareiškėjos kvalifikacijos įvertinimui turėjo informacija apie jos šeiminę padėtį (vaikus); kuo remiantis atrankos komisijai arba I. V., kaip komisijos nariui, reikalinga informacija apie Pareiškėjos šeiminę padėtį (vaikus); ar kitiems kandidatams į siūlomas gido pareigas pasaulinėje parodoje „EXPO 2020“ buvo pateiktas klausimas dėl jų šeiminių padėties (vaikų); jei ne – dėl kokių priežasčių; jei taip, buvo paprašyta nurodyti, kuriems kandidatams tokie klausimai buvo užduoti.

Taip pat paprašyta pateikti kitą su tyrimu susijusią informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2021 m. gegužės 20 d. Tarnyboje buvo gautas Bendrovės 2021 m. gegužės 20 d. raštas Nr. 7-33 „Pateikiama informacija“, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos pateiktus klausimus.

Tarnybai buvo patvirtinta, kad Pareiškėja kandidatavo į gidų-vertėjų poziciją pusę metų trunkančioje pasaulinėje parodoje „EXPO 2020“. Bendrovė nurodė, kad, lyginant su kitais kandidatais (pateikiamas išsamus atrinktų kandidatų sąrašas su papildoma informacija ir komentarais), Pareiškėjos žinios apie Lietuvos Respubliką (politinę, socialinę padėtį, istoriją ir pan.) nebuvo tokios geros kaip kitų dalyvavusių kandidatų. Pažymėtina, jog kandidatas turės atstovauti Lietuvos Respublikai pasaulinėje parodoje, stendo svečiams pasakoti apie šalies istoriją bei įdomius faktus, todėl žinios apie atstovaujama šalį privalo būti geros, pasakojimas rišlus. Be to, Bendrovė informavo, kad kandidatė, lyginant su kitais kandidatais, buvo nedrąsi, nelinkusi atvirai pasakoti apie turimą patirtį, atsakinėti į komisijos narių užduodamus klausimus. Atvirumas, drąsa ir noras bendrauti su žmonėmis yra svarbi savybė norint atstovauti šaliai Dubajuje, kuomet nuolat reikės komunikuoti su užsienio svečiais.

Daugiau informacijos apie kandidatus buvo pateikta 1-ame priede prie rašto.

Taip pat Bendrovė nurodė, kad Pareiškėja turi labai stiprius ir profesionalius komunikacijos raštu pagrindus, tai atsispindi ir jos gyvenimo aprašyme, tačiau „parodos metu vyrauja tiesioginė žodinė komunikacija, kas yra silpna Pareiškėjos vieta, ji negebėjo konkrečiai atsakyti į klausimus, pasakoti, nuosekliai dėstyti mintis“ (taip rašte).

Bendrovė pranešė, kad Pareiškėjos buvo teirautasi apie šeiminę padėtį siekiant nustatyti kandidatės psichologinį pasiruošimą išvykti į pusę metų trunkančią kelionę, įsivertinti, ar kandidatė yra pasiruošusi priimti tokį sprendimą. Darbo skelbime buvo nurodyta, kad paroda vyks nuo 2021 spalio 1 d. iki 2021 kovo 31 d., todėl kiekvienas kandidatas turi būti psichologiškai pasiruošęs išvykti pusės metų laiko tarpui. Pareiškėja patvirtino, jog nebūtų kliūčių išvykti pusei metų. Klausimą uždavė komisijos narys I. V.

Bendrovė taip pat pateikė kitų atrankos komisijoje dalyvavusių narių vardus ir kontaktus. Bendrovė paaiškino, kad atrankos pokalbiai įrašomi nebuvo.

2021 m. liepos 1 d. Tarnyboje buvo gautas I. V. raštas, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos pateiktus klausimus.

I. V. patvirtino, kad pateikė Pareiškėjai klausimą dėl jos šeiminės padėties (vaikų). I. V. nurodė, kad jo funkcija atrankoje buvo įvertinti kandidatų psichologinį pasiruošimą išvykti į pusę metų trunkančią parodą „EXPO 2020“. I. V. teigė, kad norėjo įsitikinti, jog kandidatė yra pasiruošusi priimti tokį sprendimą. Taip pat buvo paaiškinta, kad atrankos metu kandidatams buvo skirtas laikas prisistatyti, buvo prašoma papasakoti apie save, pomėgius, patirtį. I. V. rašė, kad pagal Pareiškėjos pasakojimą susidarė nuomonė, kad ji turi vaiką. Rašte buvo pateikta pastaba, kad informacija apie Pareiškėjos šeiminę padėtį neturėjo įtakos I. V. vertinimui, kadangi Pareiškėja pasakė, kad yra „pilnai pasiruošusi“ dirbti gide-vertėja Dubajuje.

Informacija apie šeiminę padėtį nebuvo renkama ir ji nebuvo reikalinga. Kiekvieno kandidato vertinimas vyko pagal nustatytus atrankos kriterijus. Klausimai buvo pateikiami atsižvelgus į kandidatų pasakojimus apie save ir iki pokalbių pateiktų duomenų. Dalis klausimų buvo užduodami spontaniškai, siekiant įvertinti kandidato elgesį ir reakciją į kandidatui netikėtus klausimus. Jie nebuvo fiksuojami.

Kadangi atranka vyko prieš du mėnesius ir joje dalyvavo daug kandidatų, I. V. negalėjo atsakyti, kokie klausimai kam buvo užduodami.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar, Bendrovei vykdant priėmimo į darbą pokalbį ir atrankos komisijos nariui uždavus klausimą, susijusį su Pareiškėjos šeimine padėtimi (vaikais), nebuvo pažeistos Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatos, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtis, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus. Taip pat buvo vertinama, ar Bendrovė, vykdydama priėmimo į darbą procedūrą, nepažeidė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 6 straipsnio 1 ir 4 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias moterų ir vyrų teises, darbdavys arba darbdavio atstovas privalo priimdamas į darbą ar perkeldamas į aukštesnes pareigas, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį; užtikrinti, kad siekiantis įsidarbinti asmuo ar darbuotojas nepatirtų priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos,

kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja dalyvavo atrankoje užimti gidės pareigas pasaulinėje parodoje „EXPO 2020“. Praėjusi pirmą etapą, Pareiškėja buvo pakviesta į pokalbį Vilniuje. Pokalbis vyko dalyvaujant 7 komisijos nariams (Bendrovė nurodė dalyvavusius komisijos narius). Pareiškėja teigė, kad darbo pokalbio metu jos buvo paklausta apie vaiką. Pareiškėja netiksliai cituodama teigė, kad klausimas skambėjo maždaug taip: „O ką darysite su (*duomenys neskelbtini*)? Pusmetis yra netrumpas laikas, o tokio amžiaus vaikui labai reikalinga mamos ranka, ypač pirmoje klasėje. Ar ne per didelė jūsų asmeninės ambicijos kaina?“. Pažymėtina, kad pokalbio garso įrašo nėra. Bendrovė patvirtino, kad atrankos komisijos narys I. V. uždavė klausimą apie šeiminę padėtį. I. V. taip pat patvirtino, kad uždavė Pareiškėjai klausimą apie jos šeiminę padėtį (vaikus). Tiek Bendrovė, tiek I. V. informavo, kad Pareiškėjos buvo teirautasi apie šeiminę padėtį siekiant nustatyti kandidatės psichologinį pasiruošimą išvykti į pusę metų trunkančią kelionę, įsivertinti, ar Pareiškėja yra pasirengusi priimti tokį sprendimą. Bendrovė teigė, kad Pareiškėja patvirtino, kad nebūtų kliūčių išvykti pusei metų.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatas, skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeiminę padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (<https://atvira.sodra.lt/lt-eur/>) teikiamą informaciją, 2019-ais metais 28,8 tūkstančio moterų gavo vaiko priežiūros atostogų išmokas ir tais pačiais metais 9,1 tūkstančio vyrų gavo vaiko

priežiūros atostogų išmokas. Pabrėžtina, kad vyrai sudaro tik apie 24 procentus visų vaiko priežiūros atostogų išmokų gavėjų. Remiantis Europos lyčių lygybės indekso duomenimis, 41,3 proc. moterų, ir 24,2 proc. vyrų skiria laiką vaikų, anūkų, senyvo amžiaus žmonių ar žmonių su negalia priežiūrai, 79 proc. moterų ir 28,8 proc. vyrų skiria laiko kasdieniam maisto gaminimui ir (arba) namų ruošai. Atsižvelgiant į tai, kad moterys dažniau išeina į vaiko priežiūros atostogų ir dažniau atlieka vaiko priežiūros funkcijas šeimoje, tai daro didelę įtaką moterų karjeros galimybėms, dalyvavimui darbo rinkoje ir joms kyla didesnė rizika būti diskriminuojamoms dėl jų šeiminių padėties – vaikų turėjimo / neturėjimo, ketinimo turėti vaikų. Pažymėtina, kad tai viena iš priežasčių, dėl ko Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme yra numatytas draudimas reikalauti tokios informacijos – kad nebūtų sudaryta galimybė pagal šią informaciją rinktis darbuotojų ir taip diskriminuoti asmenis.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjos darbo pokalbio metu buvo klausama apie jos šeiminę padėtį, t. y., jos vaikus. Pabrėžtina, kad Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnyje numatytas draudimas reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeiminę padėtį, šeimos planus ar privatų gyvenimą yra imperatyvus, t. y., yra draudžiamas pats klausimo veiksmas, neatsižvelgiant į tai, ar tai turėjo pasekmių (pavyzdžiui, dėl asmens šeiminių padėties asmuo nebuvo priimtas į darbą). Bendrovė teigė, kad klausimas apie šeiminę padėtį buvo skirtas išsiaiškinti kandidatės psichologinį pasirengimą išvykti į pusę metų trunkančią kelionę. Pabrėžtina, kad tai Bendrovė galėjo išsiaiškinti ir neklausdama tiesiogiai apie Pareiškėjos šeiminę padėtį (vaikus), taip išlaikydama privataus ir šeimos gyvenimo apsaugos principą. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad darbo pokalbio metu komisijos nariui I. V. pateikus Pareiškėjai klausimą apie jos šeiminę padėtį (vaikus) buvo pažeistos Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatos.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 6 straipsnio 1 ir 4 punkto nuostatas, įgyvendindamas lygias moterų ir vyrų teises, darbdavys arba darbdavio atstovas privalo priimdamas į darbą ar perkeldamas į aukštesnes pareigas, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį; užtikrinti, kad siekiantis įsidarbinti asmuo ar darbuotojas nepatirtų priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo. Remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio 1 ir 5 punkto nuostatomis darbdavio arba darbdavio atstovo veiksmai yra pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, jeigu jis dėl asmens lyties taiko asmeniui mažiau (daugiau) palankias įdarbinimo, perkėlimo į kitas pareigas arba apmokėjimo už tokį patį ar vienodos vertės darbą sąlygas; neužtikrina, kad siekiantis įsidarbinti asmuo ar darbuotojas nepatirtų priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo.

Atkreiptinas dėmesys, kad nei Lygių galimybių įstatyme, nei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme nėra įtvirtinto draudžiamo diskriminacijos pagrindo „šeiminė padėtis“, taigi lygių galimybių kontrolierius gali tik vertinti, ar nagrinėjamu atveju Pareiškėja nebuvo priimta dėl jos lyties. Pareiškėja skundo formoje buvo nurodžiusi, kad mano esanti diskriminuojama socialinės padėties

pagrindu, bet pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 8 dalies nuostatas socialinė padėtis – fizinio asmens įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens finansine (ekonomine) padėtimi susiję veiksniai, t. y., socialinės padėties pagrindas neapima šeiminės padėties.

Bendrovė Tarnybai pateikė gidų-vertėjų darbui Lietuvos paviljone tarptautinėje parodoje „EXPO 2020“, Dubajuje, sąrašą (1-as sąrašas) ir taip pat rezerve esančių gidų vertėjų sąrašą (2-as sąrašas). Pažymėtina, kad 1-ajame sąrašė yra nurodytos 7 moterys, o 2-ajame sąrašė yra nurodytos 4 moterys. Pabrėžtina, kad moterys abiejuose sąrašuose sudaro daugumą. Atsižvelgiant į tai, negalima daryti išvados, kad priimant į darbą Pareiškėja buvo diskriminuojama lyties pagrindu, tačiau vertinant ar prie asmens buvo priekabiaujama dėl jo lyties, nėra būtina palyginti, ar kiti asmenys patyrė priekabiavimą dėl lyties, kaip ir pareiškėja.

Kaip minėta pirmiau, remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio 5 punkto nuostatomis, darbdavio arba darbdavio atstovo veiksmai yra pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, jeigu jis dėl asmens lyties neužtikrina, kad siekiantis įsidarbinti asmuo ar darbuotojas nepatirtų priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo. Priekabiavimas, pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, yra nepageidaujamas elgesys, kai dėl asmens lyties siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

Atrankos komisijos nario I. V. klausimas dėl Pareiškėjos šeiminės padėties (vaikų) yra tiesiogiai susijęs su motinyste, kuri neatsiejamai susijusi su Pareiškėjo lytimi (moteris, mama). Pagal Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. liepos 5 d. direktyvos Nr. 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (nauja redakcija) preambulės 54 punkte nurodyta: „Iš [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad nepalankus požiūris į moterį dėl jos nėštumo arba motinystės yra tiesioginė diskriminacija dėl lyties. Todėl ši direktyva turėtų būti aiškiai taikoma tokiam požiūriui.“

Pažymėtina, kad Pareiškėja nurodė, jog atrankos komisijos nario I. V. žodžiai ją įžeidė ir pažemino. Taigi Pareiškėja įvertino I. V. žodžius kaip nepageidaujamą elgesį, dėl kurio buvo įžeistas Pareiškėjos orumas, sukurta žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Darytina išvada, kad Pareiškėja dėl savo lyties ir su tuo tiesiogiai susijusios motinystės darbo pokalbio metu patyrė priekabiavimą lyties pagrindu. Konstatuotina, kad tokiu būdu buvo padarytas Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio 5 punkte nurodytas pažeidimas, t. y., pažeistos moterų ir vyrų lygios teisės.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostatomis Bendrovei rekomenduotina atrankas vykdančius asmenis tinkamai informuoti apie Lygių galimybių įstatymo bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatas, susijusias su įdarbinimo procedūromis.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 ir 6 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Bendrovę dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio pažeidimo.
 2. Pripažinti skundą (dalį dėl galimo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio 1 punkte nurodyto pažeidimo) nepagrįstu, kadangi nepasitvirtino skunde nurodyti pažeidimai.
 3. Įspėti Bendrovę dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio 5 punkte nurodyto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovę.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė